

Boumort

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES
POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA

TEMPORADA 2023-2024

Informe per a les colles participants

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA BOUMORT – TEMPORADA 2023-2024

Entitats promotores del Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya:

- Generalitat de Catalunya. Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació
- Diputació de Barcelona – Oficina Tècnica de Parcs Naturals

Coordinació del seguiment a Boumort:

Joan Curià. Tècnic de la Reserva Nacional de Caça de Boumort.

Anotació de dades de les batudes als Carnets de colla senglanaire:

Als Carnets de colla senglanaire: colles d'Abella de la Conca, Hortonedà, Lo Pallars Jussà i Taús – La Guàrdia.

Als Informes diaris de batuda de porc senglar: Agents del Cos d'Agents Rurals i guardes de la Reserva Nacional de Caça de Boumort.

Autors de la memòria:

Joana Colomer, Carme Rosell, Ferran Navàs, amb la col·laboració d'Anna Colomer i Mar Ferrer.

MINUARTIA

Setembre de 2024

ÍNDEX

1. EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR A CATALUNYA	1
2. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A BOUMORT	3
3. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR.....	5
4. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS	9
5. OBSERVACIONS DE CABIROLS I ALTRES UNGULATS A LES BATUDES	9
6. RESUM D'INDICADORS I RECOMANACIONS.....	13

1. EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR A CATALUNYA

El Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya es va iniciar la temporada 1998-1999, fa **26 anys**, seguint el model implantat a la Zona Volcànica de la Garrotxa vuit anys abans. Actualment integra **23 observatoris**, amb la incorporació la temporada passada del nou observatori de Tivissa-Vandellós (Figura 1).

Boumort fou un dels espais pioners i es va incorporar al seguiment des de la seva primera edició, l'any 1998.

En cada observatori s'hi analitza l'evolució de les poblacions de senglar a partir de dades individualitzades de totes les batudes fetes durant el període hàbil de caça. El seguiment és possible gràcies a la col·laboració de colles de caçadors d'arreu del país, que faciliten les dades necessàries. En tots els espais s'aplica la mateixa metodologia. Així es disposa d'un registre comparable de l'evolució de les poblacions de senglar –i de la seva caça– i es poden definir les mesures de gestió més adequades a cada situació. La descripció de mètodes i els resultats globals del Programa es poden consultar a l'informe anual que es troba a la web del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació i a la web de www.senglar.cat.

L'augment de les poblacions de senglar a Catalunya, com arreu d'Europa, justifica la necessitat de disposar d'un seguiment acurat i a llarg termini en llocs representatius de diferents paisatges del país. Actualment, **l'objectiu de gestió de senglar es centra en aconseguir controlar la seva expansió i els danys que comporta** a l'agricultura, accidents en carreteres i presència en zones urbanes, entre altres. En el context de la prevenció de la Pesta Porcina Africana, la Comissió Europea també ha recomanat aplicar mesures per controlar les poblacions de senglar a Europa.

La cooperació de caçadors, tècnics i administracions en el marc del Programa de seguiment de senglar és clau per poder definir i aplicar les millors pràctiques de gestió d'aquesta espècie.

Espais del Programa de seguiment de senglar

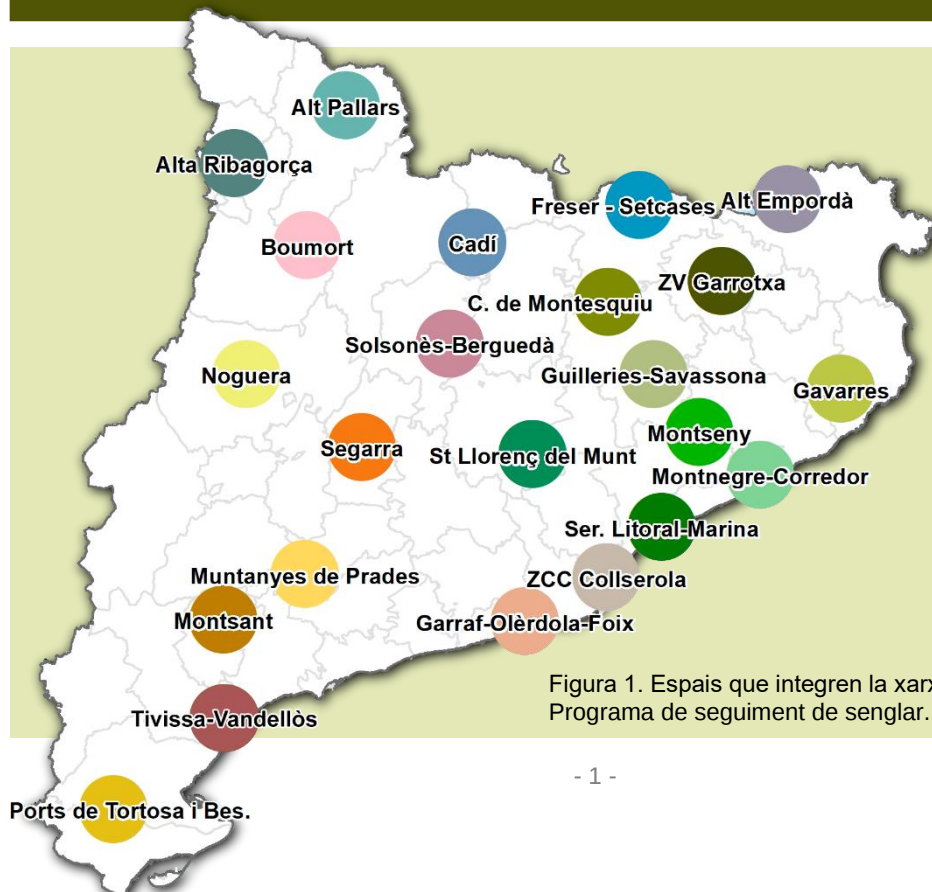
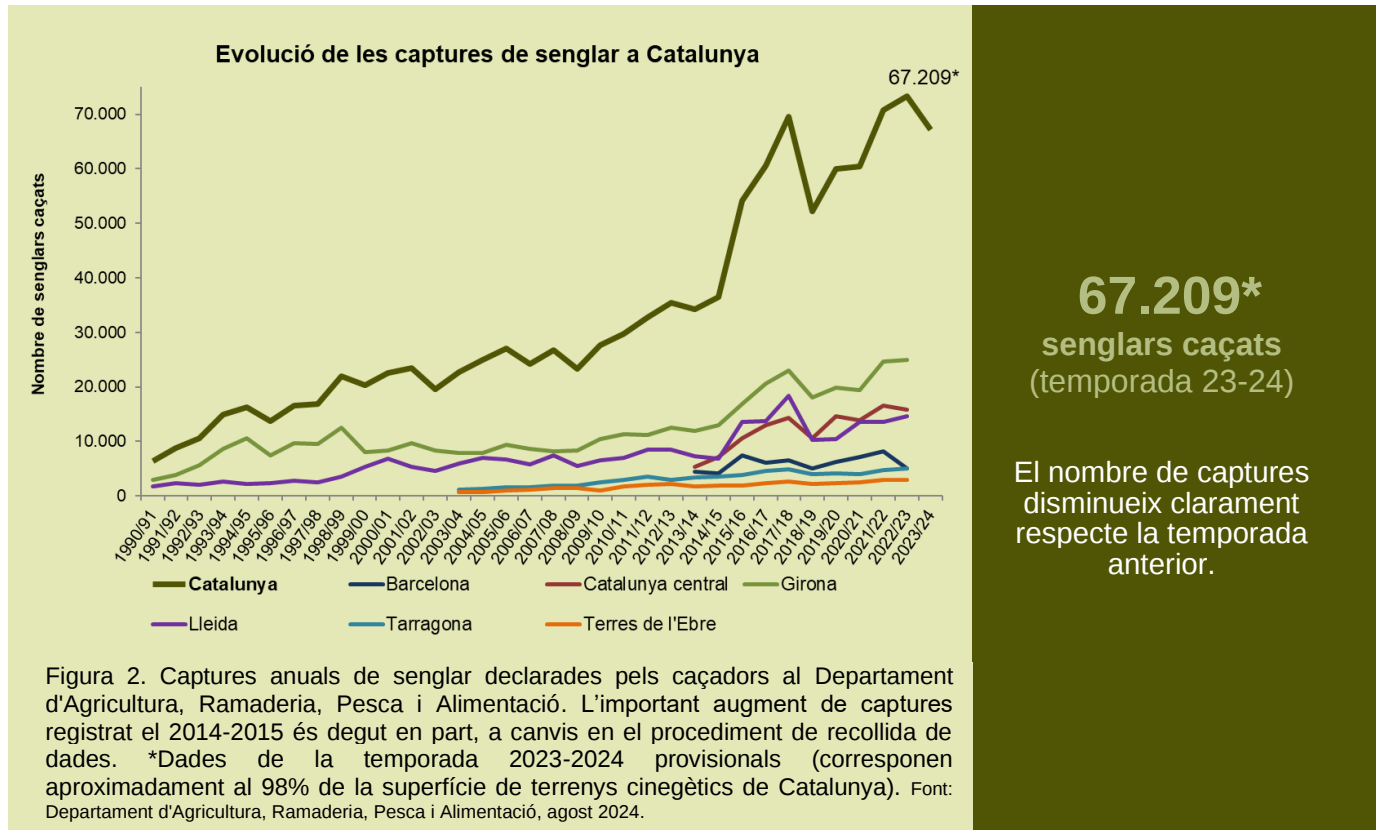

Figura 1. Espais que integren la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment de senglar.

La Figura 2 mostra l'evolució en les captures de senglar a Catalunya segons la memòria anual d'activitats cinegètiques del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació. En aquesta memòria s'inclouen les captures realitzades durant el període hàbil en Àrees Privades de Caça, Reserves Nacionals de Caça i Zones de Caça Controlada, així com les captures efectuades a l'estiu i notificades mitjançant el formulari web de comunicacions de caceres per danys a l'agricultura.

Després de 4 temporades en augment, el nombre de senglars caçats a Catalunya la temporada 2023-2024 ha disminuït un 8% respecte la temporada anterior (les dades per demarcacions no estan disponibles encara per a aquest període; al gràfic es faciliten les de la temporada anterior).

La col·laboració de les colles senglanaires en l'anotació de les dades és essencial per portar a terme el seguiment. La seva constància en la participació dona una gran fiabilitat als resultats obtinguts.

2. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A BOUMORT

A la temporada 2023-2024 **han participat en el seguiment 6 colles de caçadors**, a més de les batudes internes realitzades per part de personal de la RNC (Taula 1). Quatre han omplert els quaderns de batudes per les caceres realitzades a les respectives APC, les mateixes que la temporada anterior.

Taula 1. Colles participants a Boumort durant la temporada 2023-2024.

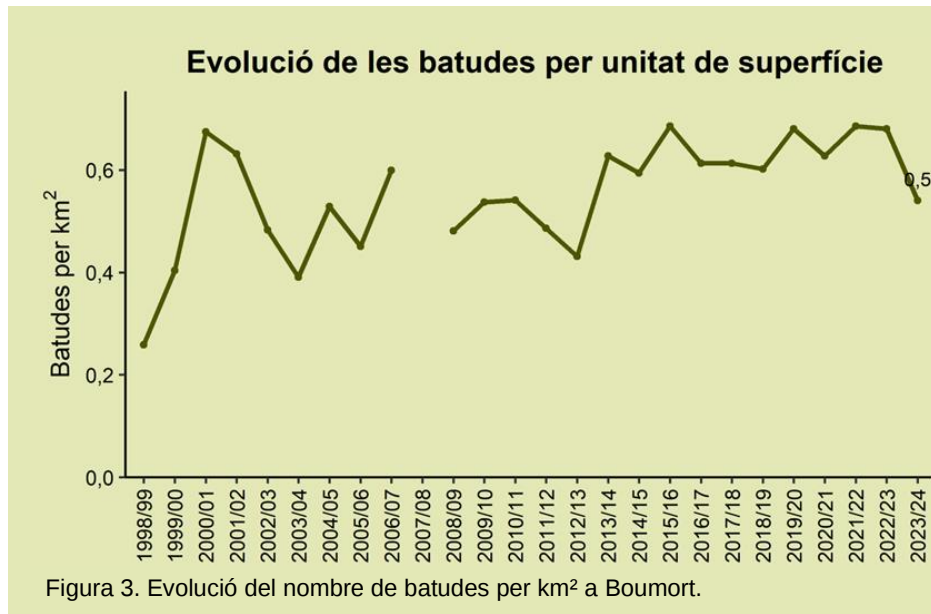
Abella de la Conca	Els Prats de Montanisell	Lo Pallars Jussà
Baix Pallars - Trencalòs	Hortoneda	Taús - La Guàrdia

La Taula 2 mostra una síntesi de les dades referents a l'activitat cinegètica. L'evolució de les batudes per superfície i del nombre de caçadors participants en cada cacera a Boumort es mostren a les Figures 3 i 4. La Figura 5 mostra la distribució mensual de les batudes al llarg de la present temporada.

Amb l'objectiu d'estandarditzar el sistema de càlcul i que els indicadors de seguiment siguin comparables amb altres temporades i zones, s'analitzen només les batudes fetes durant el període hàbil.

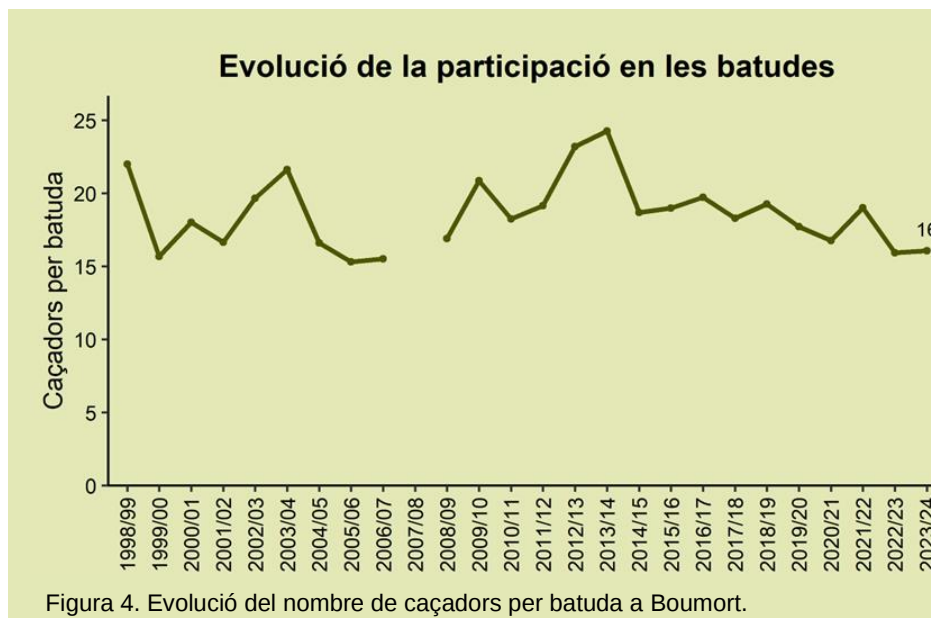
Taula 2. Superfície cinegètica i esforç de caça a Boumort en la temporada 2023-2024.

Superfície de terrenys cinegètics	20.717 ha
Àrees cinegètiques	4 APC RNC Boumort
Període hàbil de caça	3-set-2023 a 31-mar-2024 (ACC/929/2023, de 17 de març)
Total de batudes anotades	112
Batudes per superfície	0,5 batudes/km ²
Batudes per colla	16 batudes/colla
Mitjana de caçadors participants en cada batuda	16 (mín. 4 - màx. 41)
Mitjana de gossos utilitzats en cada batuda	18 (mín. 4 - màx. 35)

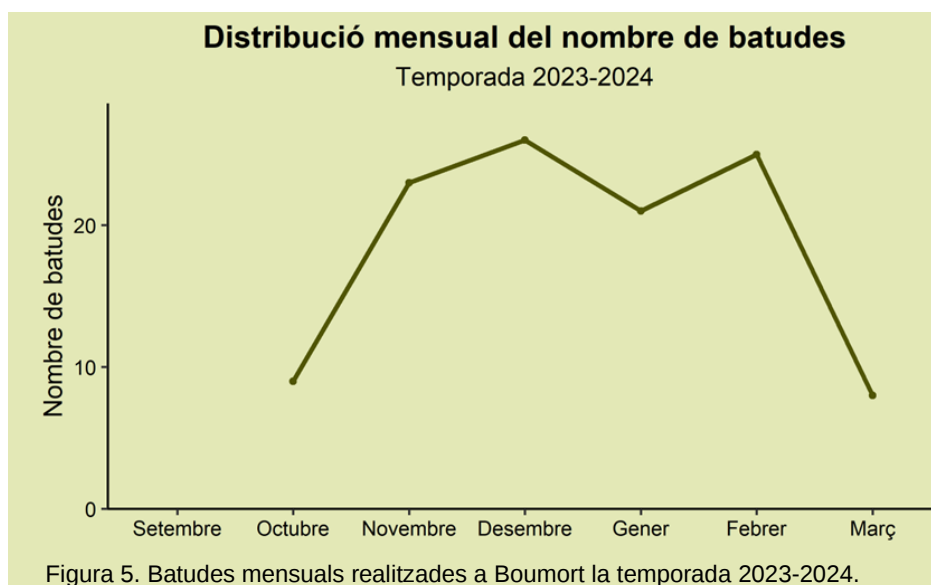
0,5
Batudes/km²

La pressió de caça disminueix respecte la temporada anterior.

16
Caçadors/batuda

La mitjana de caçadors es manté estable respecte la temporada anterior, en què es va situar en el valor més baix dels darrers 15 anys.

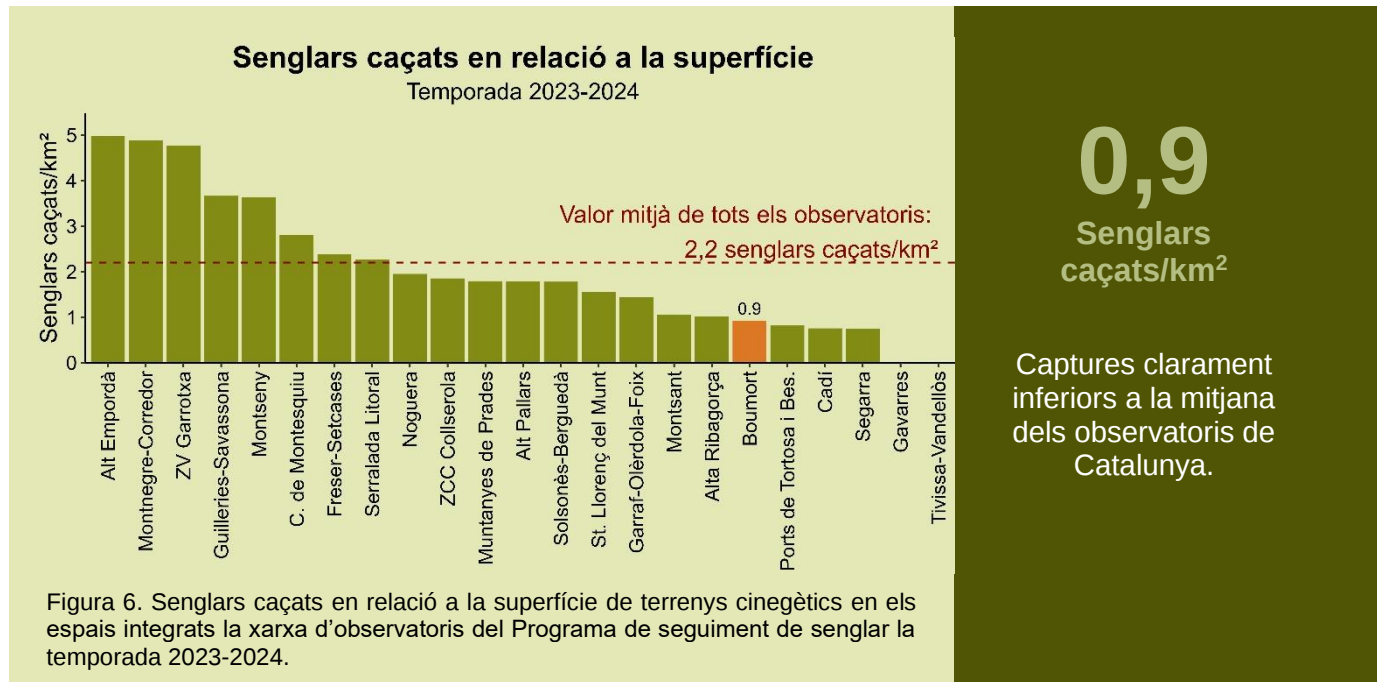
19
Batudes/mes
(octubre-març)

L'activitat cinegètica mostra un nombre de batudes similar de novembre a febrer i un nombre clarament inferior a l'octubre i març. No s'han realitzat batudes durant el setembre.

3. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR

3.1 Senglars caçats en relació a la superfície de terrenys cinegètics i efectivitat de caça

Durant la temporada 2023-2024, **BOU s'han caçat 192 senglars**, una mitjana de 1,7 senglars caçats per batuda i **0,9 senglars caçats/km² de terrenys cinegètics** (Figura 6). S'han caçat de mitjana el 41% dels senglars observats a les batudes, efectivitat de caça superior a la mitjana dels darrers cinc anys de seguiment que és del 33%.

3.2 Densitat de la població de senglar

L'estima de densitat és de 2,8 individus/km² (Figura 7), una densitat baixa en comparació amb les del conjunt d'espais que integren el Programa de seguiment de senglar a Catalunya (Figura 8).

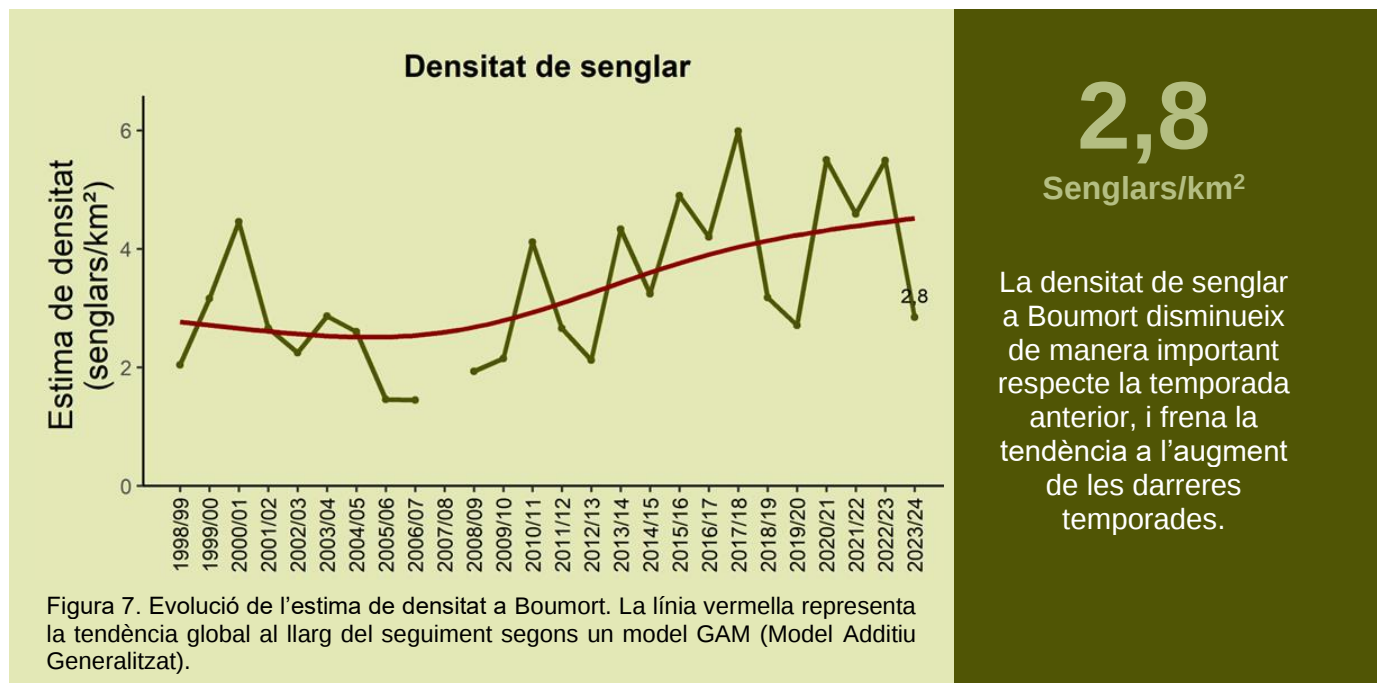
Segons l'indicador de densitat, que considera el nombre de captures en relació a les batudes realitzades i la superfície de terrenys cinegètics, **la densitat del senglar disminuït un 32% respecte la temporada anterior** (Taula 4).

Globalment, pel conjunt d'observatoris, la densitat de senglar a Catalunya ha disminuït respecte l'any anterior, amb una reducció mitjana del 20% en l'índex de densitat. La major part d'observatoris de Catalunya mostren descensos d'entre el 12 i el 48%, amb les majors reduccions a ZCC de Collserola (-48%); Castell de Montesquiu (-45%) i Alt Empordà (-43%). Només dos espais registren augments de densitat: el Solsonès-Berguedà (19%) i l'Alt Pallars (41%) que és el que mostra el creixement més important.

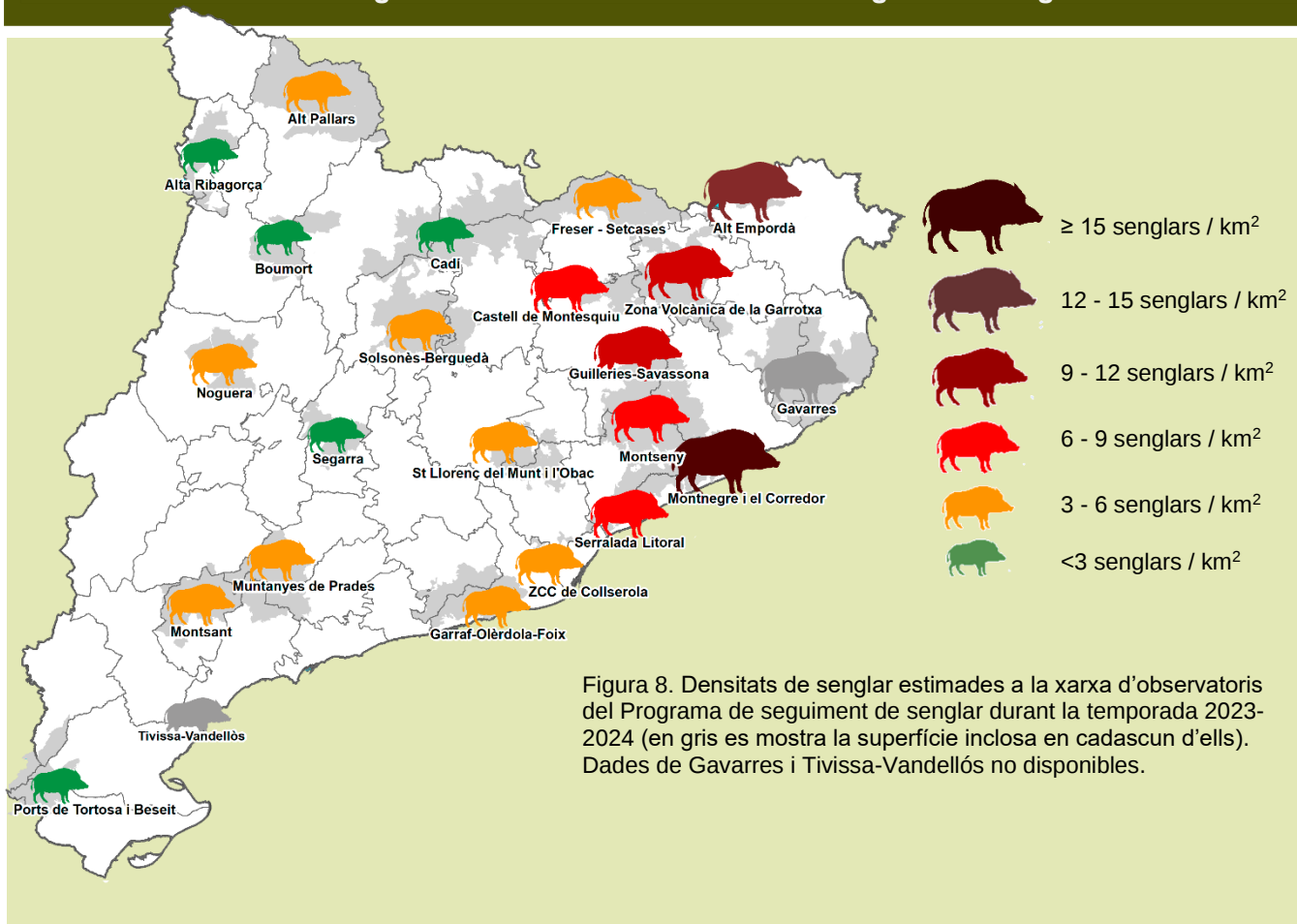
Les causes de les variacions de densitat poden ser diverses i venen marcades per factors locals, i entre elles la pressió de caça i la disponibilitat d'aliment. Les sequeres persistents, i la baixa producció d'aglà i altres fruits forestals expliquen el descens generalitzat de densitat. Les condicions meteorològiques, i principalment la pluviometria, són els condicionants més importants en la regulació de poblacions de senglar. Concretament la sequera, i especialment en els mesos de primavera, és un dels factors que més influeixen en la disminució de densitat. Així, els forts episodis de sequera registrats durant els anys

2022 i 2023, han tingut un for impacte en les poblacions de senglar condicionant descensos importants que, en molts indrets, s'acumulen als que ja van tenir l'any anterior.

Les densitats de senglar a Catalunya es mantenen molt altes al quadrant nord-est del país. Concretament al Montnegre i el Corredor, Alt Empordà, Zona Volcànica de la Garrotxa i Guàrdies-Savassona, es registren entre 9 i 15 individus/km². Es tracta de zones amb gran oferta d'aliment, per l'elevada pluviometria i l'existència de grans superfícies de boscos productors de fruits forestals (alzines, roures, castanyers i faigs), a les quals s'afegeix possibilitat d'obtenir aliment en conreus de regadiu. En aquest mateix sector hi trobem altres espais amb densitats intermèdies, d'entre 6 i 9 individus/km², concretament Montseny, Serralada Litoral i Castell de Montesquiu. Entre 3 i 6 individus/km² s'hi troben: Freser-Setcaes, Muntanyes de Prades, Solsonès-Berguedà, Noguera, ZCC Collserola, Alt Pallars, Garraf-Olèrdola-Foix i Montsant. Les densitats més baixes es troben en indrets on les condicions d'hàbitat o climatologia són menys favorables, concretament Alta Ribagorça, Boumort, Cadí, Segarra i Ports de Tortosa i Beseit; en tots ells les densitats són inferiors a 3 individus/km².

Estima de densitat de senglar a la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment

3.3 Dades complementàries sobre mortalitat de senglar i altres ungulats

Tot i que l'anàlisi de dades del seguiment es centra en les batudes realitzades durant el període hàbil de caça, als quaderns de batudes les colles també anoten les que es porten a terme per reduir danys a l'agricultura durant l'estiu o amb autorització excepcional. A Boumort no s'han enregistrat batudes fora del període hàbil durant l'any 2023.

No s'han registrat captures de senglars amb altres mètodes diferents de la batuda. Tampoc s'han recopilat dades de senglars, o altres ungulats, morts per causes diferents de la caça.

Recordeu d'anotar a les fitxes del final dels quaderns totes les dades de senglars, cabirols o altres ungulats que es trobin morts, sigui atropellats, ofegats o per causa desconeguda.

Important

Degut a l'alerta per Pesta Porcina Africana a Europa (cap cas a Catalunya)

Si trobeu un senglar mort per causa desconeguda, no el toqueu i aviseu a

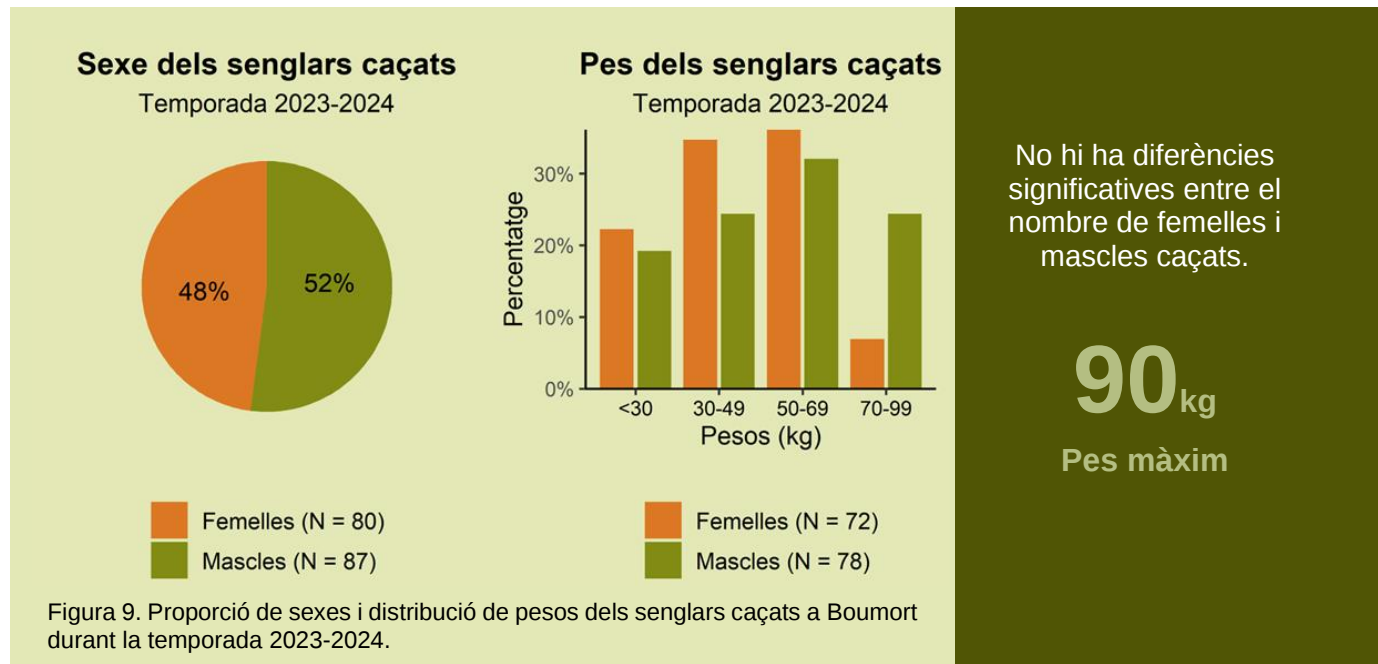
Agents Rurals – Tel 93 561 70 00

4. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS

4.1 Sexe i pes

Aquesta temporada s'ha caçat un nombre lleugerament superior de mascles que de femelles (Figura 9), si bé no s'observen diferències estadísticament significatives respecte la proporció esperada de captures d'ambdós sexes, que és d'un mascle per cada femella.

En conjunt, el 50% dels senglars caçats pesaven menys de 50 kg i el 16% superaven els 70 kg (Figura 9). No s'ha caçat cap individu de pes igual o superior a 100 kg. **El pes màxim dels senglars caçats enguany a Boumort ha estat el de tres mascle de 90 kg.**

4.2 Observacions de porcs vietnamites i senglars encreuats

En alguns espais de la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment de senglar s'enregistren porcs vietnamites i/o senglars encreuats amb porcs domèstics (vietnamites o d'altres races). Aquest no ha estat el cas de Boumort.

L'encreuament amb porcs no és gens desitjable, ja que contribueix a augmentar la productivitat de les poblacions de senglar i agreujar els problemes. **La Resolució de Vedes autoritza als caçadors a capturar porcs domèstics ensalvatgits i individus encreuats amb senglar** (amb clapes al pelatge o altres característiques que ho evidencien). És important capturar-los el més aviat possible i anotar la seva captura o observació als quaderns de batudes.

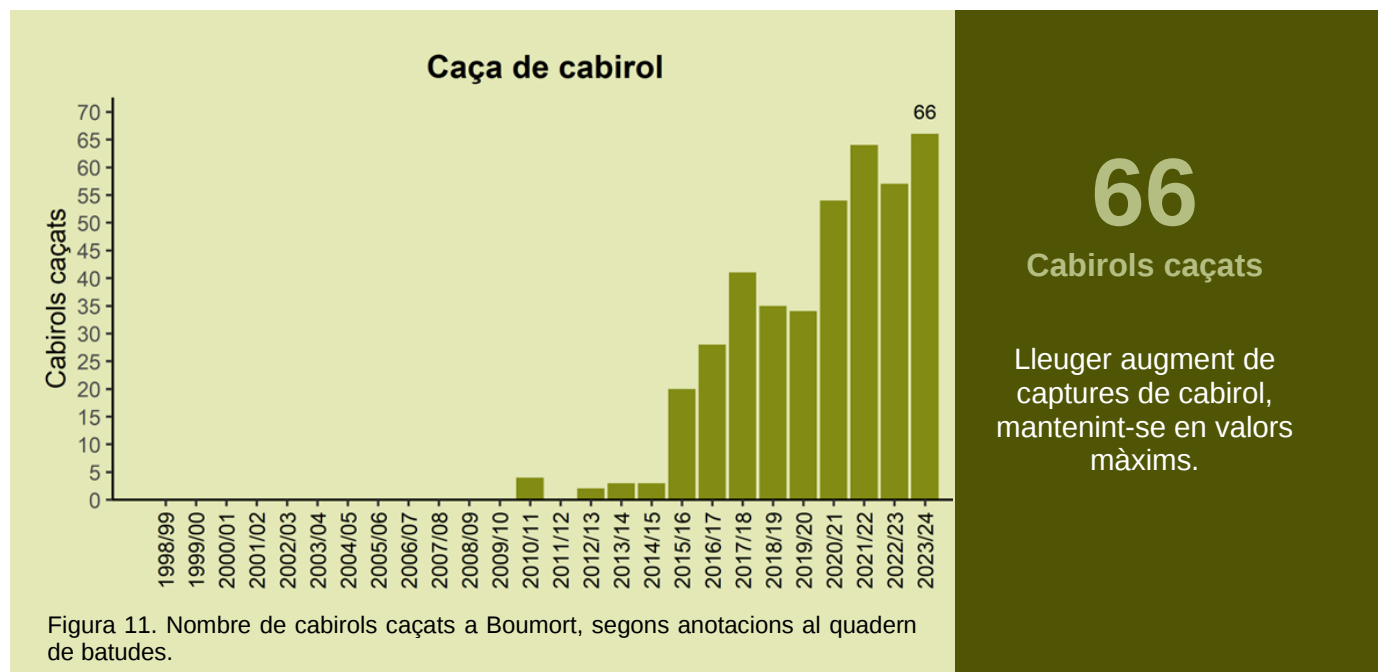
Des de l'any 2019 el porc vietnamita està inclòs al 'Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores' i per tant en queda prohibida la seva possessió, transport, tràfic o comerç d'exemplars vius, i s'estableixen una sèrie de controls per a la seva tinença. Les persones que tenen porc vietnamites com a mascota, granges o nuclis zoològics han de complir la normativa, evitar el seu alliberament a la natura i evitar, amb un tancament efectiu, que puguin entrar en contacte amb senglars.

5. OBSERVACIONS DE CABIROLS I ALTRES UNGULATS A LES BATUDES

Aquesta temporada s'ha observat cabirol (*Capreolus capreolus*) en 73 batudes (Taula 3 i Figura 10).

Les captures de cabirol a les batudes s'anoten des de la temporada 2010-2011 i aquesta temporada se n'han caçat 66, el valor màxim de tot el seguiment (Figura 11). Aquestes dades no inclouen els que s'hagin caçat durant la primavera i estiu quan només es permet la caça de mascles.

El pes dels cabirols caçats es situa entre els 16 i els 30 kg i el 68% són femelles.

A més del cabirol, enguany s'han registrat observacions de cérvol (*Cervus elaphus*) i d'isard (*Rupicapra pyrenaica*) (Taula 3).

Taula 3. Altres ungulats detectats a les batudes de senglar a Boumort durant la temporada 2023-2024.

Espècie	Batudes amb observacions		Mitjana d'individus observats per batuda ³
	Nombre	Percentatge ¹	
Cabirol	73	75% ²	6,7
Cérvol	63	56%	9,6
Isard	29	26%	4,6

¹ Percentatge respecte el nombre total de batudes anotades als quaderns.

² S'han exclòs les colles que no apunten els avisaments de cabirols.

³ Mitjana calculada tenint en compte només aquelles batudes on s'han realitzat observacions de l'espècie.

6. RESUM D'INDICADORS I RECOMANACIONS

Boumort mostra una densitat de senglar baixa respecte altres observatoris inclosos al Programa de seguiment (Taula 4, amb indicadors de seguiment). Com arreu de Catalunya, la densitat disminueix de manera important respecte la temporada anterior, a causa en gran part, de la sequera que ha afectat gran part del país durant els dos últims anys. La pressió de caça (batudes per superfície) disminueix respecte la temporada anterior.

Taula 4. Resultats dels indicadors de seguiment obtinguts a Boumort, i el valor global dels observatoris del Programa de seguiment de senglar a Catalunya per a la temporada 2023-2024.

		Boumort	Global observatoris PSS ¹
Activitat cinegètica	1. Batudes realitzades per unitat de superfície (km ²)	0,5	0,8
	2. Caçadors participants a les batudes	16	21
	3. Gossos participants a les batudes	18	25
	4. Efectivitat de caça: proporció dels senglars caçats en relació al total d'observats	41%	39%
Senglars capturats	5. Senglars caçats per batuda	1,7	3,0
	6. Senglars caçats per unitat de superfície (km ²)	0,9	2,2
Densitat de població	7. Variació índex de densitat relativa respecte temporada anterior	-32%	-20%
	8. Estima de densitat de senglar (individus /km ²)	2,8	Mín.: 1,3 (Segarra) Màx.: 15,2 (Montnegre)
Sexe i pes dels senglars capturats	9. Proporció de sexes (M:F) de senglars caçats	1,09:1	0,87:1
	10. Distribució de pesos: % de femelles que superen els 30kg (efectiu reproductor)	78%	70%

¹Dades provisionals, pendent de rebre informació de tres espais.

Les recomanacions per a temporada 2024-2025 són les següents:

- **Cal seguir aplicant mesures per reduir -o estabilitzar- la densitat de senglar, mantenint la pressió de caça, augmentant l'efectivitat de les batudes i aplicant altres mesures on sigui necessari.** En general les poblacions poden tenir un potencial de creixement elevat aquest any, ja que la producció de fruits forestals la tardor de 2023 va ser mitjana i la precipitació durant la primavera i els primers mesos d'estiu ha estat elevada. La col·laboració dels caçadors és un factor clau pel control d'aquesta espècie que no té predadors naturals (el llop té efectius massa escassos per controlar tants senglars).
- **La reducció de l'excés de densitat és necessària per controlar els notables problemes que genera el senglar,** especialment els derivats dels accidents a les carreteres i dels danys als conreus, que generen importants impactes econòmics i conflictivitat social.
- **L'alta densitat també comporta riscos sanitaris. Per prevenir la Pesta Porcina Africana la Comissió Europea ha recomanat aplicar estratègies per controlar les poblacions de senglar.** Actualment la PPA afecta 14 països europeus, amb nous brots recents a Suècia, Itàlia i Croàcia i s'ha aconseguit erradicar a Bèlgica. A Catalunya cal estar alerta per detectar si aparegués algun cas. **Si es troba algun senglar mort sense causa aparent, no el toqueu i truqueu el més ràpid possible a Agents Rurals.** Igualment, cal aplicar bones pràctiques en la manipulació de la carn de caça, ja que augmenten els casos de triquinel·losi, tuberculosi i altres malalties.
- **No doneu mengeu als senglars, sota cap circumstància.** Està prohibit i a més, la concentració de senglars als llocs on se'ls aporta aliment afavoreix la transmissió de malalties.
- **Per prevenir danys de senglar recordeu que està disponible la [Guia de Mesures per reduir els danys causats per mamífers de la fauna salvatge](#)** on hi ha informació sobre les mesures que es poden aplicar en diferents situacions.
- Per a més informació consulteu la resolució ACC/923/2024, de 21 de març, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2024-2025 en tot el territori de Catalunya i recordeu:
 - El període hàbil per a la caça del porc senglar és el comprès entre l'**1 de setembre de 2024 i el 30 de març de 2025** (ambdós inclosos).
 - **La caça del porc vietnamita ensalvatgit i els híbrids d'aquests amb senglar està autoritzada**, tant durant les batudes en període hàbil com en l'exercici de les autoritzacions excepcionals per danys. Des del 2019 aquesta espècie està inclosa al 'Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores' i per tant en queda prohibida la seva possessió.

Totes les dades del Programa de Seguiment de Senglar a Catalunya, així com altra informació rellevant sobre l'espècie, la trobareu a la nova web: www.senglar.cat

Moltes gràcies un any més per la vostra col·laboració, i bona cacera.